

ALINTI YAPMA VE KAYNAK GÖSTERME

Bir araştırmacı çalışmasında (tez, makale, proje...) yararlandığı tüm kaynakları belirtmelidir. Buna kaynak (referans) gösterimi denir.

Araştırmacı niye kaynak göstermelidir?

Kaynak Göstermenin Amaçları: Kaynak göstermenin dört temel amacından bahsetmek mümkündür. Bunları řu şekilde sıralayabiliriz:

- Yararlanılan kaynakları göstererek ahlaki ve yasal kurallara uymak,
- Okuyucuya ve diğer başka araştırmacılara sunulan bilgilerin doğruluğunu denetleme imkânı sunmak,
- Okuyucuya ya da aynı konuda araştırma yapacak araştırmacılara yararlanabilecekleri diğer kaynaklar hakkında bilgi vermek,
- Araştırmada ileri sürülen görüş ve olguları destekleyen ya da desteklemeyen olguları belirterek, araştırmacının bunlardan faydalandığını kanıtlama imkânı sunmaktadır.

Akademik bir çalışmanın yetkinliğinin en önemli belirtilerinden biri, yazarının alıntılama konusundaki becerisinde ortaya çıkar. Bilimsel veya mesleki nitelikte bir yayın (yazı, kitap, tez, proje, bildiri, vb.) hazırlayan bir yazarın başka kaynaklardan yaptığı alıntılarını o kaynaklara gönderme yaparak vermesi bilimsel ve mesleki ahlak kuralları açısından zorunludur. Buna uyulmaması bilim veya meslek alanı içinde ciddi bir durum oluşturur ve aşırmacılık (*intihal*, *plagiarism*) olarak tanımlanır.

Ana izgileriyle aşırmacılık, bir yazarın:

1. Yayımlanmış kaynaklardan yeterli ve uygun belgelendirme yapmadan kopya etmesi;

2. Önceden yazılmış bir yazıyı (postayla veya elektronik ortamda) satın alması;
3. Yazıyı kendi adına bir başkasına yazdırtması;
4. Yazıyı kendi yerine yazması için başkalarına para ödemesi; olarak tanımlanabilir.
5. Bir kişinin yayımlanmamış yapıtını, o kişinin izni olsun veya olmasın kendisininmiş gibi sunması, olarak özetlenebilir.

Alıntılama Çeşitleri

Her türlü alıntılarda kaynak göstermek zorunludur. Doğrudan yapılan alıntılarda sayfa numarası da verilmelidir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sanat eserleri 5846 Sayılı Fikir ve sanat Eserleri Kanunu ile korunmaktadır.

Dolaylı Alıntı

Ana düşünceyi değiştirmeden, yazarın kendi dil ve anlatımıyla okunan kaynaklardaki bilgilerin aktarılmasıdır. Tırnak işareti ya da sıkıştırılmış paragraf kullanılmaz.

Doğrudan Alıntı

Bu tür alıntılama, metin, kelime, noktalama, paragraf vs. ana kaynaktaki metnin olduğu gibi aktarılmasıdır.

Alıntı Yazım Kuralları

Yasa, tüzük, yönetmelik, hükümet kararları, hipotez, karşıt görüşteki açıklama, matematik ve fen bilimlerindeki formüller, açık ifade edilmesi güç metinler doğrudan aktarılır. Yarım sayfayı aşan alıntılara az yer verilmelidir.

Alıntılama Sorunları

Akademik bir çalışmanın yetkinliğinin en önemli belirtilerinden biri, yazarının alıntılama konusundaki becerisinde ortaya çıkar. Bu konuda rastlanan çeşitli sorunlara aşağıda değinilmektedir:

Yanlış Alıntılama. Alıntılar yazılırken tam ve doğru aktarılıp aktarılmadığı en az  kez kontrol edilmelidir.

İsabetsiz Alıntılama. Bir kaynağın alıntılanabilecek kısmını bulmak yazarın analitik düşünme yeteneğini gösterir. Çoğu kez, cümlenin bütünü yerine bir kısmının alıntılanması yeterlidir.

Aşırı Alıntılama. Aynı kaynaktan ya da farklı kaynaklardan yapılan alıntılar peş peşe sunulmamalı, yalnız alıntılara (ya da aktarmalara) dayanan uzun bölümlerden kaçınılmalı, alıntılar arasındaki geçişler tez yazarının sözcükleriyle, cümleleriyle sağlanmalıdır.

Yeterince Alıntılama. Tartışılacak düşünceyi kaynakta en eksiksiz ve zl şekilde ifade eden zgn cümleleri saptayıp metne almaya zen gösterilmelidir.

Alıntılama Tekniğinin Yetersizliği. Alıntılama da önemli bir sorun da alıntıların okumayı özendiren, yalın bir yöntemle sunulamamasıdır.

İNTİHAL (AŞIRMA) VE ÇEŞİTLERİ

“Aşırma”(intihal), başkalarının düşüncelerini, görüşlerini bilgi kaynağını bildirmeden ve atıfta bulunmadan bilinçli olarak ya da farkında olmadan alıp kullanmak ve kendi görüşünüz gibi sunmaktır. Bir kişinin eserinde başka kişilerin ifade, buluş veya düşüncelerini kaynak göstermeksizin kendisine aitmiş gibi kullanması. İntihal bir tür sahtekarlık ve hırsızlıktır. En kısa tabirle alıntı içerik olarak tanımlanabilir.

İntihal temelde iki şekilde olabilmektedir:

- Araştırmacı herhangi bir kaynaktan başkalarının görüşlerini tamamen ya da kısmen (Doğrudan Alıntı şeklinde) kaynak belirtmeksizin aynen çalışmasına alabilir.
- Bunun yanında araştırmacı kaynak göstermeden başkasına ait metinden, ufak değişiklikler yaparak bazı kelimeleri çıkarıp bazı kelimeleri ekleyerek (Dolaylı Alıntı şeklinde) de intihal yapabilir.

İNTİHAL(AŞIRMA) ÖRNEKLERİ

- **Aşırma biçimleri:**
- “Aşırma” , çeşitli biçimlerde görülebilir:
- Bir öğrencinin yazısını ya da başkasına ait bir kompozisyonu, kitaptan ya da gazeteden bir bölümü, bir dergi makalesini yani başkalarının çalışmalarını- tümüyle ya da kısmen -kaynak belirtmeksizin kelimesine kopya etmek aşırmanın en çok görülen biçimlerinden biridir.
- Bir başkasının çalışmasındaki düşünce ve de görüşlerin dilsel ve yapısal anlatımını değiştirerek kullanmak aşırmanın ikinci biçimidir. Başkalarının yazılarındaki sözcükleri değiştirerek, bazı cümleleri çıkararak ya da onların sırasını değiştirerek kullanmak aşırmadır. Böyle bir durumda, kaynak, dipnotlarda gösterilmelidir.
- “Aşırma” nın bir başka biçimi ise bir başkasının düşüncelerinde temellenen bir yazı yazmaktır. Bu yazılarda dil, anlatım yazıyı yazan kişinin olmakla birlikte düşünceler başkasınındır.